

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ NỘI VỤ

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

TRỊNH THẾ CƯỜNG

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC
ĐỐI VỚI CẢNG BIỂN VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ HÀNH CHÍNH CÔNG

HÀ NỘI - 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ NỘI VỤ

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

TRỊNH THẾ CƯỜNG

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC
ĐỐI VỚI CẢNG BIỂN VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ HÀNH CHÍNH CÔNG

Mã số: 62 34 82 01

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. GS.TS. Nguyễn Hữu Khiển**
- 2. GS.TSKH. Nguyễn Ngọc Huệ**

HÀ NỘI - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực. Các tài liệu tham khảo có nguồn trích dẫn rõ ràng.

Tác giả luận án

Trịnh Thế Cường

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám đốc Học viện Hành chính Quốc gia, Khoa Sau đại học và khoa Quản lý nhà nước về kinh tế thuộc Học viện Hành chính Quốc gia và các Thầy giáo, cô giáo, các Nhà khoa học, bạn bè, đồng nghiệp đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu, thực hiện luận án.

Tôi xin bày tỏ lòng kính trọng, biết ơn sâu sắc đối với Giáo sư, Tiến sĩ Nguyễn Hữu Khiển, nguyên Phó Giám đốc Học viện Hành chính Quốc gia và Giáo sư, Tiến sĩ khoa học Nguyễn Ngọc Huệ, nguyên Cục trưởng Cục Hàng hải Việt Nam, Chủ tịch Hội Cảng - Đường thủy và Thềm lục địa Việt nam đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo, giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu, thực hiện luận án.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến các Đồng chí lãnh đạo Bộ Giao thông vận tải, Cục Hàng hải Việt Nam và một số cơ quan chức năng, doanh nghiệp khai thác cảng biển đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình nghiên cứu, thực hiện luận án.

Xin chân thành cảm ơn các tác giả của các tài liệu mà tôi đã sử dụng tham khảo trong quá trình nghiên cứu, thực hiện luận án; cảm ơn gia đình, bạn bè đã động viên, tạo điều kiện thuận lợi và khuyến khích tôi hoàn thành luận án./.

Tác giả luận án

Trịnh Thế Cường

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	9
1.1. Các công trình nghiên cứu về sự hình thành, phát triển và quản lý cảng biển.....	9
1.1.1. Các công trình nghiên cứu về sự hình thành, phát triển cảng biển	9
1.1.2. Các công trình nghiên cứu về quản lý cảng biển.....	13
1.2. Các công trình nghiên cứu về quản lý nhà nước và quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	15
1.2.1. Các công trình nghiên cứu về quản lý nhà nước nói chung.....	15
1.2.2. Các công trình nghiên cứu về quản lý nhà nước đối với cảng biển	18
1.3. Nhận xét về tình hình nghiên cứu.....	21
1.3.1. Nhận xét chung.....	21
1.3.2. Những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu.....	22
Kết luận chương 1	24
Chương 2: CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CẢNG BIỂN	26
2.1. Khái quát chung về cảng biển.....	26
2.1.1. Vị trí, vai trò của cảng biển.....	26
2.1.2. Chức năng của cảng biển	30
2.2. Khái niệm, nội dung, vai trò của quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	31
2.2.1. Khái niệm và đặc điểm quản lý nhà nước đối với cảng biển	31
2.2.2. Nội dung quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	34
2.2.3. Vai trò của quản lý nhà nước đối với cảng biển	41
2.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý nhà nước đối với cảng biển	43
2.3.1. Yếu tố chính trị.....	43
2.3.2. Yếu tố pháp luật.....	45

2.3.3. Yếu tố kinh tế	48
2.3.4. Yếu tố năng lực quản lý nhà nước của các chủ thể.....	49
2.4. Mô hình quản lý cảng biển ở một số quốc gia và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam trong quản lý nhà nước đối với cảng biển	52
2.4.1. Mô hình quản lý cảng biển của một số quốc gia trên thế giới.....	52
2.4.2. Nhận xét, đánh giá về mô hình tổ chức quản lý cảng biển trên thế giới.....	60
Kết luận chương 2	66
Chương 3: THỰC TRẠNG HỆ THỐNG CẢNG BIỂN VÀ THỰC TRẠNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CẢNG BIỂN Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	67
3.1. Thực trạng hệ thống cảng biển ở Việt Nam	67
3.1.1. Quá trình hình thành, phát triển hệ thống cảng biển ở Việt Nam	67
3.1.2. Đánh giá chung về hệ thống cảng biển ở Việt Nam	76
3.2. Thực trạng quản lý nhà nước đối với cảng biển ở Việt Nam hiện nay	79
3.2.1. Về xây dựng và ban hành văn bản quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	79
3.2.2. Về tổ chức thực hiện văn bản quản lý nhà nước đối với cảng biển	81
3.2.3. Về hoạt động thanh tra, kiểm tra, giám sát và xử lý vi phạm trong quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	92
3.2.4. Về hội nhập và tăng cường hợp tác quốc tế trong phát triển cảng biển.....	94
3.3. Đánh giá chung về thực trạng quản lý nhà nước đối với cảng biển ở Việt Nam.....	96
3.3.1. Những ưu điểm.....	96
3.3.2. Những hạn chế.....	100
3.3.3. Nguyên nhân của hạn chế	102
Kết luận chương 3	103

Chương 4: QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI CẢNG BIỂN Ở VIỆT NAM.....	104
4.1. Quan điểm hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển ở Việt Nam.....	104
4.1.1. Hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển cần quán triệt đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước ta về phát triển cảng biển.....	104
4.1.2. Hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển phải hướng đến khắc phục những hạn chế, yếu kém trong quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	106
4.1.3. Hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển phải gắn liền với xây dựng, phát triển kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế.....	108
4.1.4. Hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển phải nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của các cấp chính quyền, đồng thời phải đảm bảo pháp chế xã hội chủ nghĩa.....	111
4.1.5. Hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển phải phù hợp với những biến đổi to lớn và sâu sắc của bối cảnh quốc tế liên quan đến các vấn đề về toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế.....	112
4.2. Các giải pháp hoàn thiện quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	113
4.2.1. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng về quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	113
4.2.2. Hoàn thiện chiến lược và chính sách phát triển cảng biển theo hướng tập trung vào việc xây dựng mô hình quản lý cảng biển và xác định tầm nhìn, mục tiêu cho từng loại cảng biển và những yếu tố tác động trực tiếp vào cảng biển.....	116
4.2.3. Hoàn thiện thể chế và nâng cao hiệu lực thực hiện thể chế quản lý nhà nước đối với cảng biển theo hướng phân cấp quản lý.....	117
4.2.4. Tổ chức lại bộ máy quản lý nhà nước đối với cảng biển theo hướng xác định cụ thể trách nhiệm của các cơ quan quản lý nhà nước, phân định chức năng quản lý nhà nước và chức năng cung cấp dịch vụ công.....	120

4.2.5. Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước đối với cảng biển.....	132
4.2.6. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát trong quản lý nhà nước đối với cảng biển thông qua cải cách thủ tục hành chính ...	134
Kết luận chương 4	138
KẾT LUẬN	139
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ	141
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	142
PHỤ LỤC	151

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ASEAN	: Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
BOT	: Xây dựng - vận hành - chuyển giao
DN	: Doanh nghiệp
FDI	: Nguồn vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội
GTVT	: Giao thông vận tải
HHVN	: Hàng hải Việt Nam
IMO	: Tổ chức hàng hải quốc tế
ODA	: Nguồn vốn hỗ trợ phát triển chính thức
PA	: Chính quyền cảng
PMB	: Ban quản lý cảng
PoR	: Chính quyền cảng Rotterdam
PPP	: Đầu tư theo hình thức đối tác công tư
QLNN	: Quản lý nhà nước
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Mô hình quản lý cảng biển	59
Bảng 2.2. So sánh các mô hình quản lý cảng và đề xuất mô hình Ban quản lý cảng	65
Bảng 4.1. Chức năng, nhiệm vụ Ban quản lý cảng	125

DANH MỤC HÌNH

Hình 2.1. Mô hình phát triển cảng biển tương lai	29
Hình 3.1. Hệ thống cảng biển Việt Nam.....	73

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Số lượt tàu vào, rời cảng biển giai đoạn 2001-2015.....	96
Biểu đồ 3.2. Khối lượng hàng hóa qua cảng biển giai đoạn 2001 - 2015	97
Biểu đồ 3.3. Tỷ trọng lượng hàng theo nhóm cảng những năm gần đây	97
Biểu đồ 4.1. Cơ cấu tổ chức Ban quản lý cảng	131